Vrije basisschool De Klimop

Visietekst

Op weg met een positief relatie- & antipestbeleid

Vrije Basisschool De Klimop
Kerkstraat 91
Sint-Niklaasstraat 136
9170 Sint-Gillis-Waas

Waarom een gedragen relatie – en antipestbeleid?

Als school willen we voortdurend inzetten op degelijk leren. Aangezien leerlingen pas kunnen excelleren als zij zich goed voelen, vinden we het dan ook meer dan onze plicht om ervoor te zorgen dat ieder kind zich thuis voelt op school. Vertrouwen en respect met én voor elkaar zijn hierin de basis. Enkel met wederzijds begrip en elkaar leren accepteren om wie hij/zij is, kan er tot goed leren gekomen worden.

De school is een leer- en levensgemeenschap. Waar mensen samen elkaar vaak ontmoeten is het wenselijk dat er duidelijke regels zijn. Schoolafspraken zorgen er preventief voor dat ongeregeldheden in de kiem gesmoord kunnen worden. Echter, soms is het nodig om curatief te werk gaan. Hoe we dat doen, leest u in dit document.

Ons relatie- en antipestbeleid is dus niet enkel een 'moetje' van de overheid. We hadden dit al, maar… tijdig regels bijstellen en onze visie hernieuwen is een must in functie van het optimaliseren van de leerlingenbegeleiding.

<u>Dit beleid koppelen we vanuit het Onderwijskader voor Onderwijskwaliteit aan de volgende schalen:</u>

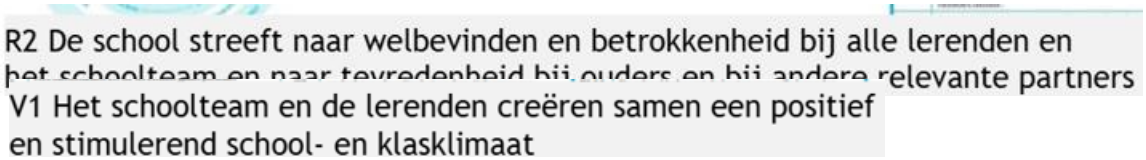

1) ***Conflict*** of ook wel 'ruzie' genoemd, is een verschil van mening waarbij twee of meerdere personen een idee, of een waarde aanhangen die onverenigbaar blijken te zijn. Daardoor komen ze in 'botsing' met elkaar.

Kenmerken:

- meningen worden op hevige en emotionele wijze uitgelegd
- meestal is er na het conflict ook weer een verzoening
- is niet automatisch het einde van de vriendschap
- er is geen verstoord evenwicht

2) Plagen *is wanneer kinderen grapjes met elkaar uithalen die bedoeld zijn om plezier te maken en dus niet om te kwetsen.*

Kenmerken:

- bij plagen is niemand de baas.
- plagen gebeurt onder vriendjes die elkaar niet echt pijn willen doen.
- ieder om de beurt plaagt de ander wel eens.
- niemand voelt zich bang of verdrietig.
- wanneer iemand het plagen niet meer leuk vindt, kan die gewoon vragen om te stoppen.

2) Pesten *is wanneer één of meer kinderen een ander kind regelmatig en met opzet pijn doen, uitlachen, uitsluiten of op een andere manier lastigvallen, spreken we van pesten.*

Kenmerken:

- de pester is duidelijk de baas
- de pester is sterker of ouder (ongelijke machtsverhouding)
- sommige kinderen zijn bang van de pester
- de pester wil iemand anders pijn doen, bewust met de intentie te kwetsen
- hetzelfde slachtoffer is de dupe van het pesten
- kan zichtbaar gebeuren, of achter de rug
- kan alleen of in groep gebeuren; sociale functie
- de pester stopt niet na de eerste keer (systematisch)
- soms duurt het pesten weken of maanden lang (korte of langere periode)
- soms kan pesten zware gevolgen hebben, schadend gedrag
- het gepeste kind weet niet goed wat hij/zij kan doen
- het gepeste kind voelt zich alleen (isolatie), verdrietig of bang

Plagen en pesten liggen soms dicht bij elkaar!

Om pestgedrag te voorkomen, kiest ons schoolteam ervoor om acties te ondernemen die ervoor zorgen dat pestgedrag weinig kans maakt.

1) Preventief werken:

♥ Werken aan een positief klas-en schoolklimaat

Dit helpt zeker en vast om probleemsituaties te voorkomen. Als de leerlingen zich goed in hun vel voelen, zich **veilig en verbonden** voelen met elkaar en in hun omgeving een oprechte betrokkenheid ervaren, stijgt het welbevinden en duiken er ook minder problemen op. Dankzij dit warm klasklimaat kan er gepraat worden over gevoelens, onenigheden en problemen. Door dit onderlinge vertrouwen en de wederzijdse zorg voor elkaar kunnen problemen heel snel in de kiem gesmoord worden.

In elke klas worden bij het begin van het schooljaar **klasafspraken** gemaakt waarnaar regelmatig verwezen wordt b.v. bij ongewenst gedrag of ruzie op de speelplaats.

- Regelmatig houden van formele en informele **gesprekken** over dagdagelijkse situaties. (groepsgesprekken – individuele gesprekken – kindcontacten - …)

- Oprecht **luisteren** naar het verhaal van het kind.
- Elk kind krijgt evenveel en voldoende kansen om zijn/haar **talenten** naar voor te brengen.
- Bij ruzies/pestgedrag wordt met de kinderen **besproken** wat er goed of fout ging en in de klas wordt er dieper ingegaan om tot een goede oplossing te komen.
- **Samen** leuke activiteiten doen, **samen** eten, **samen** plezier beleven, bevordert de samenhorigheid en stimuleert de onderlinge verbondenheid in de klasgroep.
- Het **6de leerjaar** gaat op **meerdaagse klasuitstap (met overnachtingen)** in het begin van het schooljaar, waardoor ze elkaar beter leren kennen.
- Leerkrachten winnen het **vertrouwen** van de leerling door tijd te nemen om naar het kind te luisteren, vertrouwelijk om te gaan met informatie, respect te tonen.

♥ **Werken aan relationele vorming en het ontwikkelen van sociale vaardigheden.**

In de klassen wordt het **verschil tussen plagen en pesten** geduid d.m.v. gesprekjes, rollenspel, verhalen, … In de kleuterschool wordt de term "pesten" minder gebruikt omdat de kleintjes nog in hun IK-wereldje leven. Er wordt door de leidsters voldoende aandacht geschonken aan ongewenst gedrag en ruzie maken. Een **time-out plaatsje** in de klas brengt rust en geeft de kans om met de kleuter te praten over wat mis ging en hoe het beter kan.

Sociale vaardigheden kunnen in tal van omstandigheden hun nut bewijzen en spelen een belangrijke rol in het voorkomen en oplossen van conflicten en pesterijen.

In alle klassen wordt er aandacht besteed aan relationele vorming. Door dit onderwerp vakoverschrijdend – en klasdoorbrekend te belichten, b.v. in een project, de anti-pestweek, een gezamenlijke activiteit, een klasdoorbrekende creanamiddag, activiteiten tussen 3de kleuterklas en 1ste leerjaar, tutorlezen, het peter/meterschap van het 6de leerjaar met het 1ste leerjaar … zien de leerlingen ook in dat dit niet alleen een individueel maar ook een **groepsgebeuren** is.

Onze kinderen leren **samen werken** door het inschakelen van groepswerk, hoekenwerk, … in verschillende lessen. Er wordt

regelmatig gewisseld en de leerkrachten bewaken dat iedereen eens aan bod komt om te kiezen.

In de lessen godsdienst wordt er aandacht besteed aan een vlotte interactie tussen zichzelf en de anderen. Thema's rond "**anders zijn" en "vrienden zijn"** staan in elke klas op het programma.

♥ Inrichting speelplaats en spelaanbod

Gedurende verschillende schooljaren werd de speelplaats in De Klimop uitgebreid met aantrekkelijke speelzones voor alle kinderen.

Tijdens de pauzes observeren de leerkrachten van toezicht nauwkeurig en grijpen in bij ongewenst gedrag op de speelplaats of ruzies tussen kinderen. Er wordt een time-out zone voorzien. Leerlingen die zich niet kunnen houden aan gemaakte afspraken kunnen even "afkoelen" en reflecteren over hun gedrag. Nadien kan er, indien nodig, een gesprek volgen met de desbetreffende leerkracht.

Niet enkel de infrastructuur, maar ook het aanbod dat voorzien wordt voor de leerlingen, helpt om pestproblematiek te voorkomen. Daarom voorzien we geregeld tijdens de lange middagpauzes in samenwerking met de leerlingenraad een aanbod van activiteiten: bv. voetbaltornooi, voorlezen voor de jongere kinderen, thematische spelletjesmiddagen, het gebruik van speelplaatsbakken met speelplaatsmaterialen,…

♥ Netiquette → preventie CYBER-pesten

Een ander fenomeen uit onze samenleving waar bijna elke school mee geconfronteerd wordt, is **cyberpesten.** De leerlingen krijgen preventief een aantal kapstokken aangeboden om zich hiertegen te beschermen:

- veilig omgaan met internet uiteenzetting Safe internet,
- de juiste website leren kiezen,
- opletten met het doorgeven van persoonlijke gegevens en wat de gevolgen kunnen zijn,

- nemen deel aan het MEGA-project van de plaatselijke politie (6de leerjaar),
- deelname "KIJKWIJS" : diverse informatieve acties voor leerlingen en hun ouders vanuit de scholengemeenschap o.l.v. Mathieu Verschraege van Mediavista.
- Over ons | Mediawijs

Aandachtspunten i.v.m. Cyberpesten in functie van sensibilisering:

° Slachtoffers van cyberpesten zijn vaak ook slachtoffer van klassiek pesten (2/3).

° Meisjes zijn zowel meer slachtoffer als dader van cyberpesten.

° Cyberpesten kán anoniem.

° Er zit minder rem op, vaak zonder getuigen, laagdrempelig.

° 'Cockpit-effect': geen reële feedback, geen voeling tussen pester en slachtoffer.

° Je kan niet nuanceren: non-verbaal gedrag.

° Onvoorspelbaar → nergens meer veilig

° Groter publiek = megafooneffect: snelle publieke verspreiding

° Blijft zichtbaar (op het net)

**Cyberpesten is een vorm van pesten.
Alle aanbevelingen om te reageren op het pesten in 'real life' gelden ook voor cyberpesten**

2) Wat als het toch mis gaat? Curatief te werk gaan…

Toch kan het nog eens mis lopen en merk je dat je zoon/dochter wordt gepest. Dit kan ook gebeuren via sociale media.

Wat doe je als ouder ?

- praten met je zoon/dochter
- onmiddellijk de klastitularis en directie verwittigen

Wat doet de klastitularis ?

- **<u>We hanteren een duidelijk stappenplan!</u>**

- de directie en de zorgcoördinator verwittigen
- het slachtoffer ernstig nemen
- zijn/haar gevoel erkennen
- met de klas aan de slag gaan over plagen, pesten, ruzie maken,…
- samen manieren zoeken om te reageren op de pester
- duidelijk maken dat dit gedrag niet getolereerd wordt
- sociaal gedrag positief stimuleren
- communicatie met de ouders verzorgen waarin duidelijke afspraken gemaakt worden

Wat als het probleem hardnekkig blijft bestaan ?

- directie nodigt de ouders uit van beide partijen om samen met hen in gesprek te gaan en oplossingen te zoeken
- de hulp van buitenschoolse organen wordt ingeroepen : bv CLB of IPZO (Interne Pedagogische Zorg Ondersteuner) van onze scholengemeenschap Kabawano, …
- de procedure van het schoolreglement wordt nauwlettend opgevolgd.

Vaak komen ouders eerst naar de directie om het probleem te melden. In dat geval zal de directie de klasleerkracht inlichten en wordt het probleem besproken. Verder worden bovenstaande stappen gevolgd.

Hoe kan je als ouder preventief werken ?

- **zelfstandig gedrag** van je zoon of dochter **belonen**
- hen leren opkomen voor zichzelf en voor de anderen
- hen leren hulp vragen en aanvaarden
- zelf conflicten oplossen door te praten
- hen niet "over"-beschermen
- aantonen dat ruzie maken kan en mag
- hen de mogelijkheden geven om de dingen zelfstandig te doen en te kiezen
- **controle uitvoeren op het gebruik van sociale media**

Het hoofddoel van onze school is inzetten op positief gedrag zodat elk kind op onze school zich wel voelt in zijn vel !

Bij dit alles hanteren we volgend **stappenplan**:

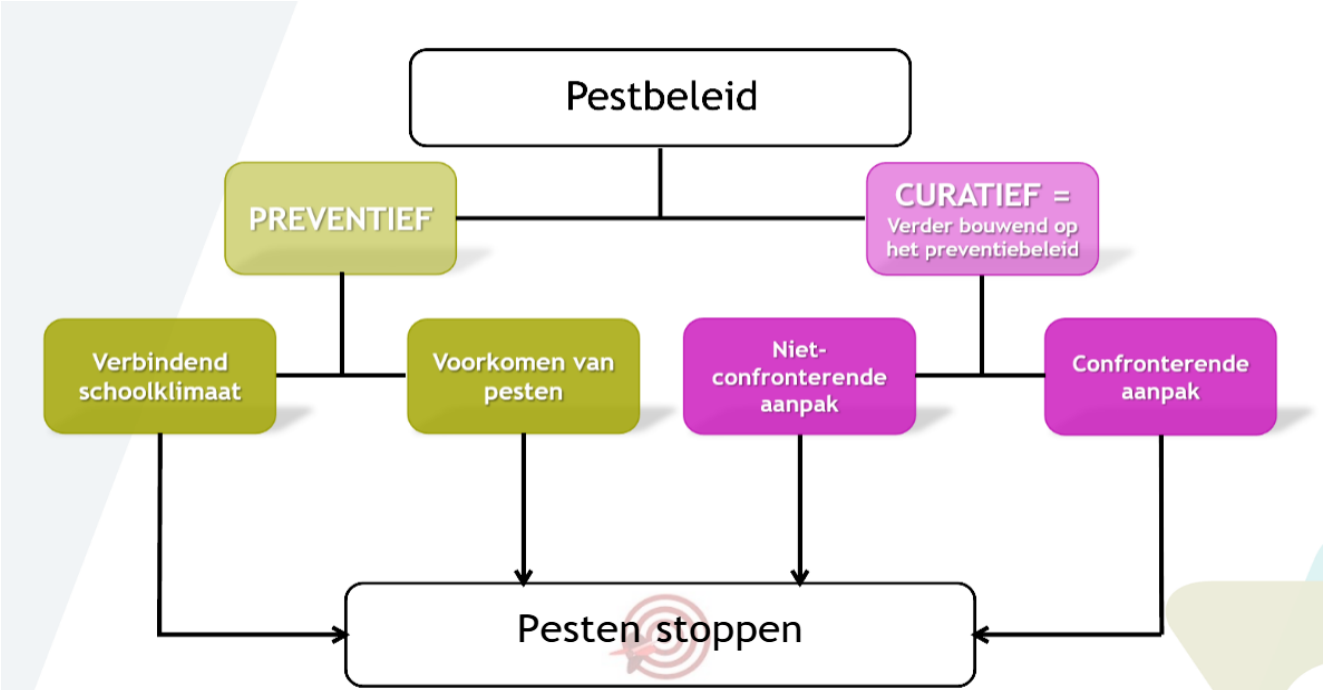

♥ **Signaleren van het pestprobleem**

Wanneer er een pestprobleem wordt gesignaleerd, volgen er onmiddellijk concrete acties door de klasleerkracht, waaronder:

- gesprekken met de betrokken kinderen om tot een goede oplossing te komen
- op de hoogte brengen van het schoolteam zodat het toezicht verscherpt kan gebeuren
- opnieuw verduidelijken van de klasafspraken
- gesprek met de ouders en afspraken maken

♥ **Een gepaste aanpak**

Indien het pesten blijft duren, wordt er in samenspraak met leerkracht, zorgjuf en eventueel directie een gepaste aanpak besproken, o.a.:

- gebruik maken van time-out als afspraken niet worden nageleefd (b.v. tijdens speeltijden)
- een sociogram afnemen
- een contract opmaken met afspraken waaraan de pester zich moet houden
- kindcontacten om de situatie beter te begrijpen
- werken met een gedragskaart

De ouders van het "slachtoffer" en de ouders van de leerling die het pestgedrag stelt, worden op de hoogte gebracht van de gekozen aanpak en eventuele sancties worden besproken.

♥ **Opvolging**

Op regelmatige tijdstippen worden de pester en de gepeste uitgenodigd voor een gesprek bij de leerkracht/zorgjuf om te zien hoe de situatie verloopt.

♥ **Gesprek met ouders en CLB**

- Indien het een hardnekkig probleem blijkt te zijn, wordt directie verwittigd en zullen de ouders geïnformeerd en uitgenodigd worden voor een gesprek op school.
- Het CLB wordt op de hoogte gebracht en gaat mee in gesprek met ouders en school.

3) Wat als men 'iets' wil komen vertellen?

Het verschil kennen tussen klikken en melden is hierbij cruciaal.

BRON: Pesten aanpakken. Wat kunnen ouders doen?
http://www.vcov.be/VCOV/Portals/0/VCOV_ParentInfoStore/85/Pesten_aanpakken.pdf

- Kind dat gepest wordt meldt dit zelf

➢ **Begeleiding starten we meteen op**

- door de persoon die in vertrouwen werd genomen;
- door een aanspreekpunt binnen de school of daarbuiten.
  ° We garanderen dat we geen stappen zullen zetten zonder het medeweten van het slachtoffer.
  ° We nemen een open houding aan, trekken het verhaal niet in twijfel en geven erkenning aan de melding.

° We geven aan dat we meestal de ouders informeren over pestproblemen, maar dat we ook rekening houden met de wens van de leerling in hoe en wanneer dit gebeurt. We leggen uit dat ouderbetrokkenheid vaak nodig is om het probleem structureel op te lossen.

- <u>Melding gebeurt door iemand anders</u>

➢ **We luisteren naar het verhaal**
➢ **De school informeert naar eventueel bewijsmateriaal en bekijkt dit, indien mogelijk**
➢ **We gaan na of het slachtoffer het pesten persoonlijk (of samen met een vertrouwenspersoon) wil melden.**
➢ **Is dit niet het geval, dan volgen we de situatie met de nodige aandacht op.**
➢ **We observeren discreet maar nauwgezet de omgeving van het slachtoffer en reageren gepast op situaties die in de richting van (cyber)pesten wijzen.**